

UVOD

Mala i srednja preduzeća (u daljem tekstu «MSP») se pojavljuju kao nosioci glavnih razvojnih pravaca svake zemlje. Tokom poslednjih nekoliko decenija uočava se da su manja preduzeća u ekspanziji i da postaju sve više konkurentna. Mala preduzeća su usmjerena na određene dijelove tržišta i potrošače, fleksibilnija su, reaguju brže na šanse i prijetnje, raspolažu sa više specifičnih tehnoloških i tržišnih znanja, imaju snažniju vezu između individualnih napora i uspjeha preduzeća i inovativnija su. Njihova fleksibilnost posebno dolazi do izražaja u periodima usporavanja privredne aktivnosti i recesije. Novija istraživanja nedvosmisleno upućuju na zaključak da mala preduzeća predstavljaju značajnu pokretačku snagu ekonomskog rasta i da su značajan izvor preduzetničkih ideja i inovacija.

Male poslovne organizacije su već dugo prisutne u razvijenim privredama, a nov su fenomen u bivšim socijalističkim zemljama. Mala preduzeća su važna za procese privatizacije i liberalizacije. Ona su takođe svojim razvojem i zapošljavanjem svakako i faktor stabilizacije.

Na početku novog milenijuma, našu zemlju u privrednom smislu determiniše razvoj upravo malih kao i srednjih preduzeća, koja svojim značajem direktno utiču na procese reštruktuiranja i tranzicije nasledene privredne strukture u savremenu tržišnu ekonomiju. MSP predstavljaju sisteme koji su sami po sebi fleksibilniji, a samim tim i efikasniji u tržišnom nastupu.

Jedan od najvažnijih uslova koji su uticali na razvoj malih i srednjih preduzeća, jeste proces ekonomske i vlasničke transformacije domaće privrede. Moguće je uočiti određene podprocesе koji uobličavaju proces tranzicije. Ovi podprocesi su: privatizacija, liberalizacija, restruktuiranje, institucionalizacija i stabilizacija. Sam proces tranzicije, predstavlja prvi korak približavanju svjetskim tokovima. Razvoj koncepta otvorene ekonomije u našoj privredi podrazumijeva prihvatanje određenih standarda i načina poslovanja koji važe u svijetu. Globalizacija svjetske privrede i razvoj informatičke tehnologije doveli su do razvoja preduzetničke kulture, kreativnosti i inovacija. Razvoj sektora malih i srednjih preduzeća je veoma bitan za privatizaciju jer omogućava njeno ubrzavanje. Takođe omogućava i razvoj domaćeg privatnog kapitala. Ekonomske reforme u našoj zemlji promovišu preduzetništvo kao osnovu sopstvenog opstanka i razvoja. Agenti ovih promena su upravo inovativni preduzetnici, tj. mala i srednja preduzeća.

U malom biznisu tražen je spasonosni ventil za zapošljavanje hiljada radnika koje je neminovno prestrukturiranje privrede ostavljalo bez posla.

Ono što takođe karakteriše malu privredu jeste relativno niska specijalizacija upravljačkih i poslovnih funkcija.

Uspješno funkcionisanje ma koje organizacije i uspješno upravljanje nekom organizacijom i njenim procesima nezamislivi su bez odgovarajućih podataka, informacija i znanja.

Upravljanje organizacijom i njenim procesima u informatičkoj eri veoma se razlikuje od upravljanja organizacijom i njenim procesima u industrijskoj eri. U informatičkoj eri raste značaj intelektualnih resursa u odnosu na materijalne. Posebno važan vid intelektualne imovine jesu informacije i znanja.

Mali privredni subjekti su značajni izvori inovacija, koje u slučaju ako se pokažu kao uspješne, mogu da dovedu ne samo do njegovog snažnog razvoja, nego doprinose prosperitetu cijele privrede. Mala privreda ima veoma važnu ulogu u lokalnom i regionalnom razvoju.

U današnjim uslovima privredivanja, mala preduzeća postaju generatori na području inovacija. Tako su u malim kapacitetima nikla ponuđena rješenja visoke tehnologije, naročito na području

personalnih računara (hardware i software). Pored računara značajan je doprinos malih preduzeća u razvoju robotike, telekomunikacija i bioinženjeringa.

Uticaj kompjutera na današnje poslovno okruženje je ogroman. Kompjuteri doprinose produktivnosti i profesionalizmu. Kompjuterska tehnologija igra važnu ulogu u obezbjeđivanju prednosti u odnosu na jaku konkurenciju. U savremenoj epohi znanje i informacije su osnovni faktori rasta produktivnosti.

Informatička tehnologija utiče na stvaranje novog društveno-ekonomskog okruženja poznatog pod imenom elektronska privreda, digitalna privreda i privreda znanja.

Informacioni sistemi imaju veoma značajnu ulogu u savremenim organizacijama, obrađuju podatke i obezbjeđuju informacije i znanje za poslovne operacije i za rješavanje poslovnih problema u organizaciji.

Preduzećima je danas dostupan širok asortiman kompjuterskih programa. Informacione tehnologije i informacioni sistemi su korjenito izmjenili i transformisali poslovanje organizacija. Oni neposredno utiču na strategiju organizacije, poslovno planiranje, odlučivanje o tome koji proizvodi i usluge će se proizvoditi. Takođe, postoji neposredan uticaj i veza između informacionog sistema, pravila i procedura koje organizacija koristi, sa integracijom organizacije u svoju okolinu, i sa unutrašnjom integracijom organizacije